

פינת ההלכה מאת הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רב העיר קרית אונו וחבר מועצת הרבנות הראשית

טבילת כלים

כתב הרמב"ם בהלכות מאכלות אסורות פרק יז' הלכה ה': "טבילה זו שמטבילין כלי סעודה הנלקחין מן הגוים ואחר כך יותרו לאכילה ושתיה אינן לענין טומאה וטהרה, אלא מדברי סופרים. ורמז לה כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר (במדבר לא' כג') ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטרתן מידי גיעולי גוים לא מידי טומאה, שאין לך טומאה שאינה עולה אלא ע"י האש..."

כלומר כאשר קונים כלי סעודה מגוים, העשויים מזכוכית או מתכת, יש להטבילם במקוה כדי להוציאם מזוהמת הגוים ולהביאם לקדושת ישראל. ודוקא כלי סעודה, כלומר כלים המשמשים את האדם לצורך אכילה ושתיה. ואפילו דברים המכשירים את המאכל לאכילה, כמו שפודים ואסכלאות שעל גבם נצלה האוכל חייבים בטבילה במקוה. ומזה נלמד דין חצובה ממתכת שנלקחה מגוים, שאינה טעונה טבילה. כי עליה מניחים קנקן עם מים, או סיר עם תבשיל. אבל אין מניחים עליה מאכל כדי להכשירו להיות נאכל, או כדי לשמש את האוכל בשעת אכילתו. כי לא חייבו חכמים הטבלה אלא בכלים המשמשים לאכילה ושתיה, ולא בכלים המשמשים את כלי האכילה והשתיה. וכן פסק השו"ע ביורה דעה סימן קכ' סעיף ד': "טריפיר"ש ששופתים עליהם קדירה אינם טעונים טבילה. אבל פדיליא"ש טעונות טבילה מפני שנותנים עליהם המאכל עצמו".

ונשאלת השאלה מה דינם של מיחמים חשמליים הנרכשים מגוים, האם חייבים בטבילה? ניתן להבחין בין שני סוגי מיחמים. הסוג הראשון של המיחמים בנוי באופן שיש הפרדה בין גוף החימום ומיכל המים. אם המיכל עשוי ממתכת או זכוכית, נראה שחייבים להטביל אותו ולא את גוף החימום. כי זה דינו כחצובה, שאינה טעונה הטבלה. הסוג השני של המיחמים, הם מיחמים אשר בהם גוף החימום לא ניתן להפרדה ממיכל המים, כי הם מובנים בתוכו. והריהו כלי אחד דו תכליתי. במקרה זה אם נטביל את המיחם עלולים אנו לקלקל את גוף החימום.

כותב הרב משה פיינשטיין זצ"ל¹ שגם במקרה דנן ניתן לראות את המיחם כשני כלים בעלי דין שונה. גוף החימום דינו כחצובה ואין צורך להטבילו. והמיכל שבו נמצאים המים הוא כלי המשמש מי שתיה ולכן יש צורך להטבילו. הלכך יש להטביל את המיכל עד לגוף החימום (אם יש צורך ניתן לבדוד את גוף החימום ע"י עטיפתו בניילון) כך שגוף החימום לא ינוק. אך דא עקא, בצורה כזו יוצא שלא הטבלנו את שטח המיכל שמתחת לגוף החימום, כי גוף החימום חוצץ בינו לבין המים. על כך

¹ אגרות משה חלק יורה דעה סימן נד' עמוד צח'

פינת ההלכה מאת הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רב העיר קרית אונו וחבר מועצת הרבנות הראשית

עונה הרב משה פיינשטיין זצ"ל כי אותו שטח מיכל הנמצא למטה מגוף החימום דינו כבית הסתרים ואינו צריך הטבילה. ועוד שזהו מיעוטו שאינו מקפיד עליו. ברם הפסק של הרב משה פיינשטיין זצ"ל אינו מתאים לסוג מיחמים בעלי גוף חימום שהם לכל אורך המיכל. ויוצא שלא ניתן להטבילם, כיון שלא ניתן לבדוד את גוף החימום ע"מ שלא ינזק. ולכן, נראים הדברים שלאחר שקונים את הכלי, יש לתת אותו במתנה לגוי. ובזמן שהכלי נמצא ברשות הגוי, לפרק ממנו ככול שניתן חלקים. ובעוד הכלי מפורק לקבל אותו בחזרה במתנה מהגוי, ולהרכיבו ברשות היהודי ע"י יהודי. וכך יוצא שהכלי נוצר בידי יהודי, בבחינת "פנים חדשות באו לכאן", ואינו טעון טבילה במקוה.

בסעיף ו' כותב המחבר: "כלי עץ שיש לו חשוקים של ברזל מבחוץ שמעמידים אותו אינו טעון טבילה".

כלומר מאחר והברזל הוא שימוש חיצוני ולא פנימי אע"פ שהוא מעמיד, ולמעמיד יש חשיבות, אינו טעון טבילה כשנרכש מגויים. מכאן נלמד לדין הטוסטר. החלק שעליו צולים את המאכל, אם הוא אינו מתכתי, למרות שהוא מוקף בגוף מתכתי, פטור מטבילה.

הקליט וערך: רועי בן זריהם

הגיה: ר' משה ירימי